

Vergaderjaar 2006–2007

28 089

Gezondheid en milieu

Nr. 16

**BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSHUISVESTING,
RUIMTELIJKE ORDENING EN MILIEUBEHEER**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 oktober 2006

Bij brief van 21 december 2005 heb ik u het rapport «De risico's voor consumenten en werknemers als gevolg van gassing van importcontainers met bestrijdingsmiddelen» doen toekomen. Zoals toegezegd stuur ik u bijgaand de reactie op dit rapport. Hierbij ga ik tevens in op een vraag die is gesteld tijdens het AO Handhaving van 7 juni jl.

Dit rapport is gebaseerd op relatief beperkte steekproeven uit containers en consumentenproducten. Daarmee hebben de bevindingen vooral een signalerende werking.

De aanleiding voor het opstellen van dit rapport, waarin met name in is gegaan op de risico's voor consumenten, was een aanbeveling uit een eerder RIVM-rapport over dit onderwerp, «Nalevering van bestrijdingsmiddelen uit containergoederen», aan u opgestuurd bij brief van 21 februari 2005. Deze aanbeveling luidde: «Uit dit onderzoek is gebleken dat afgifte van bestrijdingsmiddelen uit begaste materialen daadwerkelijk kan plaatsvinden, waardoor consumenten thuis aan bestrijdingsmiddelen kunnen worden blootgesteld. Gezien de opzet van dit onderzoek is niet vast te stellen of in de praktijk blootstelling aan gevaarlijke concentraties bestrijdingsmiddelen voorkomt. Het is daarom aan te bevelen nader praktijkonderzoek uit te voeren, waarbij de blootstellingroute via de huid niet verwaarloosd mag worden.».

Tijdens het Algemeen Overleg Handhaving van 7 juni jl. (30 300-XI, nr. 128) stelde het lid der Tweede Kamer mw. Van Velzen van de SP een vraag over de mogelijke risico's voor de gezondheid die zouden blijken uit een RIVM-rapport. Ik ga er vanuit dat zij zich hierbij baseerde op deze aanbeveling. Het vervolgrapport «De risico's voor consumenten en werknemers als gevolg van gassing van importcontainers met bestrijdingsmiddelen» diende ertoe om deze vraag te beantwoorden.

Het RIVM constateert na nader onderzoek dat er vanuit gangbaar risicobeleid op dit moment geen onacceptabele risico's bestaan voor consumenten.

Wel is opgemerkt dat een deel van de consumentenproducten methylbromide bevat. Uit analyse van producten afkomstig uit containers (met name uit Zuidoost Azië) bleek ruim 30% van de niet-voedselproducten en ruim 15% van de levensmiddelen residuen methylbromide te bevatten, waarvan enkele levensmiddelen boven de norm.

Verder wordt geconstateerd dat het aantal importcontainers dat gegast is met methylbromide toeneemt en dat de concentraties daarvan steeds hoger worden.

Ik concludeer dat er op dit moment geen acuut risico bestaat voor de consument. Wel zijn er zodanige ontwikkelingen dat dit onderwerp blijvende aandacht verdient.

In de bijlage vindt u een gedetailleerd overzicht van conclusies en adviezen en mijn reacties daarop.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

De Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
P. L. B. A. van Geel

De conclusies van het onderzoek zijn als volgt samen te vatten.

- Het totaal aantal onderzochte containers is beperkt ten opzichte van de totale groep containers die ons land binnenkomen. Daarmee heeft het onderzoek met name een signalerende functie.
- Het aantal met methylbromide gegaste containers dat het land binnenkomt neemt toe, de concentratie methylbromide in de containers eveneens, terwijl waarschuwingssignalen op de containers veelal ontbreken. Dit leidt tot de toenemende aanwezigheid van restanten methylbromide in zowel levensmiddelen, overige consumenten-goederen en medicijnen en risico's voor de werknemers die containers openen en ontladen.
- Het stijgende aantal gegaste containers en de stijging van de concentraties methylbromide leiden tot gestage verhoging van het risico voor immigranten die hun huisraad per container laten overbrengen.
- De aangetroffen gehalten aan methylbromide in levensmiddelen leiden niet tot direct risico voor de volksgezondheid, al werd wel in 2 van de 23 onderzochte gevallen de residunorm overschreden.
- Het risico op gezondheidsschade door methylbromide in non-food-producten is gemiddeld genomen gering en is vanuit gangbaar risico-beleid verwaarloosbaar.
- Geneesmiddelen kunnen reageren met methylbromide waardoor de werkzaamheid kan worden aangetast.

Op grond van de bevindingen formuleert het RIVM een aantal adviezen. Deze worden hieronder cursief weergegeven, gevolgd door een reactie hierop.

1. Inzetten op wijziging van internationale regelgeving en tenminste de uitvoering na te streven dat éénmalige behandeling voldoende is als middel tegen ongewenst transport van ongedierte via pakkings- en stuwhout.

Het gebruik van methylbromide dient een fyto-sanitair doel, het voorkomen van de intercontinentale overdracht van schadelijke insecten. Hiertoe is door de Commission on Phytosanitary Measures (overeenkomst onder de WHO) een standaard opgesteld die voorziet in toepassing van hitte of methylbromide ter behandeling van stuw- en verpakkingshout. Volledig stoppen met het wereldwijde fyto-sanitaire gebruik van methylbromide is op dit moment niet haalbaar. Wel hebben LNV en VROM gezamenlijk initiatief genomen om internationaal het gebruik van methylbromide te beperken. Zo is in opdracht van LNV en VROM een rapport opgesteld waarin de mogelijkheden tot preventie en beperking van gebruik van methylbromide zijn uitgewerkt. Dit rapport is internationaal onder de aandacht gebracht, net als het belang van het voorkomen van gassing van volledig beladen containers. Dit rapport zal mede een basis zijn bij de recent gestarte aanpassing van de fyto-sanitaire standaard.

2. De ontwikkelingen in de aantallen behandelde containers, de soorten gebruikte bestrijdingsmiddelen en de concentraties ervan blijven volgen gezien de onzekerheden voortkomende uit het beperkte onderzoek en de toenemende tendens in aantallen behandelde containers en in hoogte van de gebruikte concentraties van bestrijdingsmiddelen.

Het belang van deze aanbeveling wordt onderschreven. In overleg met betrokken inspecties (Arbeidsinspectie en Voedsel en Warenautoriteit) wordt bekeken hoe hier invulling aan wordt gegeven.

3. Nader aandacht besteden aan de restanten van bestrijdingsmiddelen in voedingsmiddelen uit behandelde containers met het oog op de gemeten concentraties bestrijdingsmiddelen.

De VWA ziet in de huidige onderzoeksgegevens en de daarin geconstateerde afwezigheid van een gezondheidsrisico voor de consument, geen reden tot interventie, noch tot additionele managementmaatregelen met betrekking tot levensmiddelen en non-food producten uit gegaste containers. Een essentiële overweging hierbij is dat methylbromide vervluchtigt en reactief is. Hierdoor treedt geen blijvende verhoging op van methylbromide in levensmiddelen, anders dan met andere residuen van bestrijdingsmiddelen op of in levensmiddelen. Wel zal de VWA de ontwikkelingen volgen en zo nodig op een later moment een nieuwe beoordeling van de risico's voor de consument opstellen.

4. Met producenten, marktpartijen en betreffende autoriteiten verkennen hoe behandeling met bestrijdingsmiddelen is te voorkomen en of alternatieve methoden, zoals hittebehandeling, bij lokale producenten of overslagplaatsen zijn op te zetten.

Bij het opstellen van het onder 1. genoemde rapport is ook het Nederlandse bedrijfsleven betrokken geweest. Zo is de praktijkkennis gebruikt om te waarborgen dat de mogelijkheden tot reductie en preventie ook praktisch haalbaar zijn. Mede op aandringen van Nederland is in maart onder Verordening (EU) 2037/2000 inzake ozonlaagafbrekende stoffen (waaronder methylbromide) een workshop gehouden over het quarantaine gebruik van methylbromide. Hierin is tevens gekeken hoe het gebruik in de toekomst kan worden gereduceerd.

5. De problematiek aankaarten bij producenten van geneesmiddelen en zekerheden te bewerkstelligen dat de samenstelling van geneesmiddelen niet verandert tijdens een transport naar een importerend land.

Het behouden van de kwaliteit van geneesmiddelen is een verantwoordelijkheid die op grond van GMP- en GDP-eisen berust bij elke schakel in het distributiesysteem. Daarnaast is er nog de algemene productaansprakelijkheid. Het standpunt van de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) is dat verontreinigingen geneesmiddelen ongeschikt maken voor menselijke consumptie. Door middel van aangepast transport, bijvoorbeeld via luchtvracht, kan voorkomen worden dat geneesmiddelen blootgesteld worden aan schadelijke stoffen. IGZ heeft de betrokken partijen er op gewezen dat containers met bestrijdingsmiddelen kunnen zijn behandeld. In voorkomende gevallen zal IGZ het standpunt opnieuw onder de aandacht brengen van de marktpartijen.

6. Voorlichtingsmateriaal samenstellen voor immigranten waarin wordt gewaarschuwd voor de risico's bij een behandeling van de huisraad met bestrijdingsmiddelen. Het gaat dan om de risico's bij het gebruik van de goederen thuis en ook indien burgers aanwezig zijn bij het openen van met bestrijdingsmiddelen behandelde containers.

Op dit punt is een belangrijke rol weggelegd voor de verladers. In overleg met deze groep zal gezocht worden naar de beste manier om immigranten te informeren over de risico's.

7. Bezien of delen van de geldende regelgeving voor exportcontainers van toepassing kunnen zijn op het veilig omgaan met importcontainers die met bestrijdingsmiddelen zijn behandeld. Te denken valt aan een controle op de hoge concentraties en het veilig ontgassen.

Voor het gasvrijmaken van containers gelden op dit moment alleen expliciete regels voor zover het betrekking heeft op het ontgassen van containers die in Nederland zijn gegast. Indien het gaat om containers die in het buitenland zijn gegast, gelden de meer generieke bepalingen uit de arbo-regelgeving en de algemene zorgplicht uit de Wet milieugevaarlijke stoffen. Op basis van die regelgeving zijn betrokken bedrijven verplicht zicht te krijgen op de eventuele aanwezigheid van schadelijke gassen in containers en daarnaar te handelen.